

Desinfekce SLAK

SLAK – slintavka a kulhavka, FMD – Foot-and-Mouth Disease) je vysoce nakažlivé virové onemocnění postihující sudokopytníky. Virus SLAK je poměrně odolný vůči vnějším vlivům, a proto je důležité používat účinné dezinfekční prostředky.

Účinné dezinfekční prostředky proti FMD:

1. **Kyselina citronová (1–2%)** – účinná a bezpečná, často se používá k dezinfekci obuvi a vozidel.
2. **Louh sodný (2%)** – velmi účinný, ale žíravý, vyžaduje opatrné zacházení.
3. **Uhličitan sodný (4%)** – relativně bezpečný, běžně používaný v zemědělství.
4. **Chlorové přípravky (podchlornan sodný, chlornan vápenatý – 1%)** – rychle inaktivují virus, ale jsou citlivé na organickou hmotu.
5. **Jódové přípravky (povidon-jód, jodofory – 0,5%)** – účinné, ale dražší a mohou být korozivní.
6. **Peroxisloučeniny (např. peroxid vodíku, kyselina peroctová)** – širokospektrální účinek, často se používají v průmyslových provozech.
7. **Fenolické sloučeniny** – účinné i v přítomnosti organické hmoty, ale toxické pro životní prostředí.

V boji proti SLAK je důležité **správné použití dezinfekce**, tj. dostatečná koncentrace, doba působení a odstranění organických nečistot před aplikací.

Specifické dezinfekční postupy pro stáje a stájové prostředí

1. Mechanické čištění před dezinfekcí

Před samotnou chemickou dezinfekcí je nutné odstranit veškeré organické nečistoty (hnůj, zbytky krmiva, slámu), protože virus SLAK může přežívat ve zbytcích organické hmoty a některé dezinfekční prostředky jsou v přítomnosti organiky méně účinné.

Postup:

1. **Odstranění hrubých nečistot** – mechanické odstranění hnoje, krmiva, steliva.
  2. **Vysokotlaké mytí horkou vodou (60–70 °C)** – lepší účinek proti viru.
  3. **Použití detergentu nebo saponátu** – rozruší tukovou vrstvu a biofilm.
-

2. Dezinfekční postupy

Po mechanickém čištění se aplikuje dezinfekce. Doporučené látky:

FAM 30:

Je v poměru 1:550 účinný za 30 minut.

VIRKON S:

1% ředění, při 0,5% koncentraci je virus SLAK inaktivován za 30 sekund i při nízkých teplotách 4°C. Přípravek Virkon S je vybaven barevným indikátorem účinnosti, tj. růžový pracovní roztok dezinfikuje, mléčný vzhled je indikátor k výměně pracovního roztoku.

5,25% chlornan sodný (NaOCl):

Doporučuje se ředění na 2,3 % aktivního chloru, což znamená smíchat přibližně:1 díl chlornanu sodného (5,25%) na 1 díl vody. Tím je získána požadovaná koncentrace 2,3 % aktivního chloru, která je účinná proti viru FMD při expoziční době 30 minut.

Kyselina octová (CH₃CO₂H):

4% roztok kyseliny octové s expoziční dobou 30 minut. Tato koncentrace je účinná při teplotách nad 10 °C.

Uhlíčan sodný (Na₂CO₃) – soda:

4% roztok uhlíčitanu sodného s expoziční dobou 30 minut. Účinnost této koncentrace je ovlivněna teplotou a přítomností organického materiálu; vyšší teploty zvyšují účinnost.

Hydroxid sodný (NaOH):

1–2% roztok hydroxidu sodného je účinný proti FMDV. Doporučená expoziční doba je 30 minut. Při manipulaci s hydroxidem sodným je třeba dbát zvýšené opatrnosti kvůli jeho silně žravým vlastnostem.

Kyselina citronová (C₆H₈O₇):

0,2% roztok kyseliny citronové s expoziční dobou 30 minut. Tato koncentrace je účinná při teplotách nad 10 °C.

VIROCID:

Vysoce koncentrovaný dezinfekční přípravek na bázi kvartérních amoniových solí a aldehydů, který účinkuje na všechny typy virů, bakterií, plísní a jejich spór.

Doporučená koncentrace je 1 %.

Aplikace:

- **Postřik** nebo **rozprašování** na stěny, podlahy, boxy, napáječky.
  - **Důkladné ošetření vstupních prostor** a kontaktních ploch.
  - **Opakovaná dezinfekce** – první aplikace po čištění, další po zaschnutí, třetí po 24 hodinách.
-

3. Dezinfekce obuvi a vozidel

- **Dezinfekční rohože** – napuštěné 2% roztokem louhu sodného nebo 4% uhličitanem sodným, pravidelně měnit.
  - **Dezinfekční lázně pro kola a podvozky** – stejné roztoky jako u rohoží, dostatečná hloubka min. 10 cm.
-

4. Prevence a monitoring

- **Pravidelné kontroly účinnosti dezinfekce** (např. odběrem stěrů na přítomnost viru).
  - **Školení personálu** o dodržování biologické bezpečnosti.
  - **Sledování teploty ve stáji** – vyšší teplota urychluje inaktivaci viru.
-